

Hôn nhân là gì?

Hôn nhân là giao ước giữa một người nam và một người nữ, được Thiên Chúa thiết lập hướng về thiện ích của đôi bạn cũng như việc sinh sản và giáo dục con cái. Hôn nhân được thiết lập bởi sự ưng thuận được bày tỏ một cách hợp pháp của đôi phối ngẫu; nhờ đó họ trao hiến và đón nhận nhau để thiết lập một cộng đoàn toàn thể đời sống. Khi kết hôn, người nam và người nữ cam kết trung thành với nhau suốt đời, đón nhận con cái và tương trợ nhau trong đời sống chung. Giữa hai người đã lãnh nhận Bí tích Rửa tội, hôn phối là một trong bảy bí tích.

Tuyên bố hôn nhân vô hiệu là gì?

Hôn nhân có đặc tính bất khả phân ly (x. Mc 10,9). Vì thế, việc ly dị theo luật dân sự không chấm dứt dây hôn phối. Tuyên bố hôn nhân vô hiệu (thường bị gọi không chính xác là "hủy hôn") là phán quyết của Tòa án Giáo hội xác nhận rằng điều bề ngoài được xem là một cuộc hôn phối thực ra chưa bao giờ thành sự, bởi vì ngay từ lúc khởi đầu đã thiếu một yếu tố thiết yếu để làm phát sinh dây hôn phối thành sự. Phán quyết này không nhằm xác định cuộc hôn nhân đó tốt hay xấu, ai là người có lỗi trong sự đổ vỡ hôn nhân, hoặc đương sự có xứng đáng tái hôn hay không. Tiến trình này không xóa bỏ lịch sử cá nhân hay lịch sử đời sống chung của các đương sự; cũng không biến một hôn nhân thành sự thành hôn phối vô hiệu. Mục đích duy nhất của Tòa án là đạt tới chân lý khách quan về việc liệu dây hôn phối thành sự có thực sự phát sinh hay không. Nhờ đó, người có cuộc hôn nhân đổ vỡ biết được mình có được tự do trước mặt Thiên Chúa để kết hôn với người khác hay không.

Tòa án Giáo hội có thể tuyên bố hôn nhân vô hiệu bằng cách nào?

Hôn nhân là một thực tại thuộc lãnh vực thiêng liêng. Vì thế, Đức Kitô đã trao cho Hội Thánh thẩm quyền xét xử tính thành sự của hôn phối. Tòa án Giáo Hội thực thi thẩm quyền này nhân danh Đức Tổng Giám mục.

Khi điều tra một vụ án, Tòa án sẽ xem xét: sự khiếm khuyết trong việc ưng thuận hôn phối của các bên; sự khiếm khuyết liên quan đến thể thức giáo luật được sử dụng khi cử hành hôn phối; hoặc sự hiện diện của một ngăn trở tiêu hôn theo quy định của luật Hội Thánh.

Nếu tôi không phải là người Công giáo khi kết hôn, tại sao tôi vẫn phải xin tuyên bố vô hiệu?

Hội Thánh tin rằng hôn phối là một quyền tự nhiên do Thiên Chúa ban. Do đó, Hội Thánh giả định mọi cuộc hôn nhân đều thành sự cho đến khi chứng minh được điều ngược lại. Vì vậy, dù một số hôn nhân giữa những người không Công giáo không phải là bí tích, chúng vẫn được xem là thành sự và ràng buộc các đương sự suốt đời.

Điều gì xảy ra trong một vụ án chính thức?

Một vụ án chính thức bắt đầu bằng đơn thỉnh cầu của một trong hai người phối ngẫu, gọi là nguyên đơn. Người còn lại của cuộc hôn phối, gọi là bị đơn, sẽ được liên lạc và thông báo về đơn thỉnh cầu cũng như các quyền lợi của mình. Nếu bị đơn không tham gia tiến trình, vụ án vẫn tiếp tục được tiến hành. Tòa án sẽ xác định căn cứ vô hiệu khả dĩ, tức là lý do giáo luật chính xác có thể dẫn đến việc tuyên bố hôn phối vô hiệu. Sau đó, Tòa án sẽ điều tra căn cứ ấy bằng cách thu thập lời khai của các đương sự và các nhân chứng. Nguyên đơn, bị đơn và bảo hộ viên (Defensor Vinculi) có quyền xem xét các chứng cứ và đề nghị những chứng cứ khác. Sau cùng, các thẩm phán sẽ lượng giá toàn bộ hồ sơ để xác định liệu căn cứ vô hiệu nêu ra có được chứng minh hay không, rồi đưa ra phán quyết.

Tại sao phải liên lạc với bị đơn?

Bị đơn phải được liên lạc để bảo vệ các quyền lợi hợp pháp của họ. Với tư cách là một bên của cuộc hôn phối được luật giả định là thành sự, họ có thể cung cấp những lời khai quan trọng cho việc xét xử vụ án. Vì phán quyết của Tòa án ảnh hưởng đến cả bị đơn lẫn nguyên đơn, nên bị đơn cũng có quyền: chỉ định nhân chứng; xem xét các chứng cứ; xem xét bản án; và kháng cáo bản án.

Tiến trình này có được giữ kín không? Ai có thể xem lời khai của tôi?

Việc bảo mật có tầm quan trọng tối cao đối với Tòa án Giáo Hội. Chỉ những viên chức của Tòa án trực tiếp tham gia vụ án và hai đương sự mới được quyền xem xét các chứng cứ. Mọi nhân viên của Tòa án và mọi luật sư hoặc người bảo trợ giáo luật đều phải tuyên thệ giữ bí mật tuyệt đối đối với những thông tin thu nhận được trong tiến trình này. Các đương sự của cuộc hôn phối có quyền xem lời khai của nhau cũng như lời khai của các nhân chứng, nhưng họ cũng bị ràng buộc bởi nghĩa vụ giữ bí mật theo lời tuyên thệ. Các đương sự không bao giờ được phép giữ bản sao các lời khai.

Tại sao phải có nhân chứng?

Các nhân chứng giúp Tòa án có được cái nhìn khách quan về mối quan hệ giữa các đương sự. Họ có thể xác nhận hoặc bác bỏ những gì các đương sự đã trình bày. Thông thường, nguyên đơn rất khó chứng minh căn cứ vô hiệu trước các thẩm phán nếu không có sự hỗ trợ từ lời khai của các nhân chứng. Trong một vụ án chính thức, các nhân chứng không nhất thiết phải hiện diện tại lễ cưới, nhưng phải có khả năng làm chứng về những sự kiện liên quan đến căn cứ vô hiệu đang được điều tra.

Một vụ án chính thức kéo dài bao lâu?

Mỗi vụ án đều có những đặc điểm riêng. Thông thường, một vụ án chính thức có thể kéo dài từ 18 đến 24 tháng. Tuy nhiên, một số vụ án phức tạp hơn nên Tòa án không bao giờ có thể bảo đảm thời hạn giải quyết. Các đương sự cũng cần ý thức rằng Tòa án có thể không đạt tới sự xác tín luân lý về tính vô hiệu của hôn phối và do đó có thể không đưa ra phán quyết thuận.

Có những thủ tục ngắn gọn hơn không?

Có. Tùy theo các dữ kiện cần được điều tra, có những thủ tục đơn giản và nhanh chóng hơn. Chẳng hạn, việc chứng minh rằng một người Công giáo đã kết hôn mà không tuân giữ thể thức giáo luật hoặc kết hôn khi chưa đủ tuổi luật định của Hội Thánh thường tương đối đơn giản. Ngược lại, việc điều tra một sự khiếm khuyết trong sự ưng thuận hôn nhân thường phức tạp và đòi hỏi nhiều thời gian hơn.

Khi nào tôi có thể ấn định ngày cử hành hôn nhân mới?

Các đương sự không được phép ấn định ngày cử hành hôn phối mới trước khi tiến trình xét xử kết thúc. Lý do là Tòa án không bao giờ có thể bảo đảm trước một phán quyết thuận, cũng như không thể xác định chính xác thời gian cần thiết để hoàn tất vụ án.

Tiến trình này có khó khăn không?

Đôi khi có. Một số người cảm thấy tiến trình này gây căng thẳng về mặt tâm lý. Một số khác cảm thấy khó khăn khi phải nhắc lại những kinh nghiệm đau buồn trong quá khứ. Tuy nhiên, cũng có nhiều người tìm thấy sự chữa lành và những hiểu biết mới về chính mình qua tiến trình này. Trong mọi trường hợp, Hội Thánh hy vọng rằng, dù tiến trình tuyên bố hôn phối vô hiệu có thể khó khăn, các đương sự sẽ nhận biết rõ

tình trạng của mình trước mặt Thiên Chúa và Hội Thánh để có thể sống phù hợp với sự thật ấy.

Phán quyết thuận có ý nghĩa gì?

Phán quyết thuận (affirmative decision) có nghĩa là các thẩm phán đã đạt được sự xác tín luân lý rằng hôn phối ấy vô hiệu dựa trên các chứng cứ đã thu thập được. Điều đó có nghĩa là mặc dù trong thực tế đã tồn tại một mối tương quan giữa hai người, nhưng một mối dây hôn phối chưa bao giờ thực sự phát sinh. Nếu các đương sự và vị bảo hộ không kháng nghị phán quyết thuận ấy, các đương sự được tự do kết hôn. Tuy nhiên, nếu hôn phối bị tuyên bố vô hiệu vì một nguyên nhân có thể vẫn còn tồn tại, Tòa án có thể hạn chế quyền kết hôn mới của một bên hoặc cả hai bên cho đến khi nguyên nhân đó được giải quyết một cách thích đáng. Trong một số trường hợp, có thể cần phải tham dự chương trình giáo lý, tư vấn mục vụ hoặc được lượng giá bởi các chuyên gia trước khi được phép kết hôn lần nữa.

Phán quyết thuận có làm cho con cái trở thành con ngoài giá thú không? Có hậu quả dân sự nào không?

Không. Phán quyết của Hội Thánh không ảnh hưởng đến tình trạng hợp pháp của những người con đã được sinh ra trong thời gian cuộc hôn phối vẫn được giả định là thành sự. Tại Hoa Kỳ, việc tuyên bố hôn phối vô hiệu không có hiệu lực dân sự và không thể thay đổi bản án ly dị hoặc các quyết định dân sự khác liên quan đến quyền nuôi con, trợ cấp nuôi con hoặc trợ cấp cho người phối ngẫu.

Phán quyết phủ định có ý nghĩa gì?

Phán quyết phủ định (negative decision) có nghĩa là các chứng cứ thu thập được không đủ để bác bỏ sự giả định pháp lý rằng hôn phối ấy là thành sự. Mặc dù hai người đã ly dị theo luật dân sự, Hội Thánh vẫn giả định rằng họ vẫn bị ràng buộc với nhau bởi dây hôn phối. Do đó, họ không được phép kết hôn với người khác, vì việc cố gắng kết hôn trong khi vẫn còn bị ràng buộc bởi dây hôn phối trước sẽ cấu thành hành vi ngoại tình.

Có phải trả lệ phí khi xin tuyên bố hôn phối vô hiệu không?

Tòa Hôn phối Seattle không thu lệ phí đối với các hồ sơ được giải quyết tại địa phương. Tuy nhiên, nếu vụ án được kháng cáo, Tòa án cấp phúc thẩm có thể thu lệ

phí riêng. Ngoài ra, những hồ sơ được giải quyết tại Rôma, chẳng hạn hồ sơ xin Đặc ân Phêrô (Privilegium Petrinum), sẽ phải chịu các khoản lệ phí do Giáo triều Rôma quy định.

Tại sao tôi không thể lãnh nhận các bí tích nếu tôi đã ly dị và tái hôn?

Chúa chúng ta đã phán: “Vậy họ không còn là hai, nhưng là một xương một thịt. Sự gì Thiên Chúa đã phối hợp, loài người không được phân ly... Ta bảo các ngươi: ai rầy vợ mình, trừ trường hợp hôn phối bất hợp pháp, rồi cưới người khác thì phạm tội ngoại tình” (Mt 19,6-9). Người đang sống trong một sự kết hợp mới, trong khi vẫn được giả định còn bị ràng buộc bởi người phối ngẫu trước đang ở trong tình trạng tội trọng công khai và kéo dài. Thiên Chúa luôn sẵn sàng tha thứ tội lỗi, nhưng sự tha thứ ấy luôn đòi hỏi sự thống hối nơi người tội lỗi. Vấn đề không phải chỉ đơn thuần là việc ly dị, mà là việc tiếp tục duy trì một mối quan hệ tính dục trái với luật Chúa mà người ấy không muốn từ bỏ. Do đó, người ấy không thể lãnh nhận: Bí tích Hòa giải cách hữu hiệu và Bí tích Thánh Thể. Bất cứ ai sẵn sàng thực hiện những gì cần thiết để sống trong mối tương quan đúng đắn với Thiên Chúa và Hội Thánh đều có thể lãnh nhận các bí tích. Dù điều đó có thể rất khó khăn, Thiên Chúa sẽ không từ chối ban ân sủng cho những ai chân thành cầu xin Ngài.

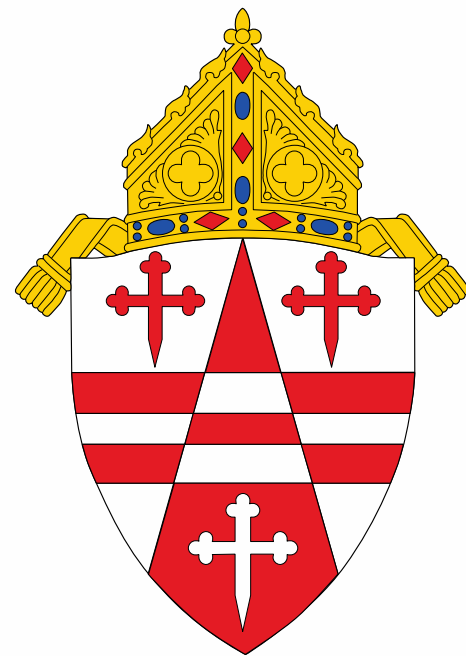
Nếu tôi đã ly dị nhưng chưa tái hôn thì sao?

Người đã ly dị cần được Hội Thánh quan tâm mục vụ một cách thích đáng nhằm tìm kiếm sự chữa lành nội tâm, phân định khả năng hòa giải với người phối ngẫu, cũng như nhìn nhận phân trách nhiệm của mình trong sự đổ vỡ của đời sống hôn nhân. Tuy nhiên, nếu người ấy ý thức rằng mình vẫn còn bị ràng buộc bởi dây hôn phối và sẵn sàng sống như một người độc thân, thì họ không sống trong tình trạng tội lỗi công khai và kéo dài mà không thống hối. Vì vậy, họ có thể lãnh nhận các bí tích.

Làm thế nào để bắt đầu tiến trình?

Quý vị có thể liên lạc với giáo xứ địa phương của mình và xin gặp một người được Tòa Hôn phối ủy nhiệm để được hỗ trợ hồ sơ. Nếu gặp khó khăn trong việc tìm người hỗ trợ, xin liên hệ trực tiếp với Tòa Hôn phối theo số điện thoại: 206-382-4830.

TIẾN TRÌNH TUYÊN BỐ HÔN NHÂN VÔ HIỆU NHỮNG CÂU HỎI THƯỜNG GẶP

ARCHDIOCESE OF SEATTLE
METROPOLITAN TRIBUNAL
710 9TH AVE
SEATTLE, WA 98104-2017
206-382-4830
Tribunal@seattlearch.org